

VIẾT CHO NGƯỜI "ĐÃ CHẾT"

(Bài 43)

Hôm nay định kể thêm một (trong nhiều) chuyện thú vị trong chuyến đi Santa Ana ba ngày với San thì thấy mệt, nên phải thay vào bằng trao đổi các thư với Âu Cơ.

Đó cũng là chuyện nước Mỹ! Hai thế hệ mẹ-con điển hình cho hai lớp người VN lưu vong hải ngoại.

Anh Peter hôm gặp San ở Santa Ana, đã thấy "hết hồn" vì San nói tiếng Việt giỏi mà "*ba đưa con tui, chẳng đưa nào nói được tiếng Việt*"; bây giờ đọc thư Âu Cơ (sinh ra và lớn lên tại Mỹ), chắc anh Peter còn "hết hồn" nhiều hơn!

1/ Thư Âu Cơ gửi Mẹ.

Dalat, Wednesday, July 12, 2017 at 6:17 PM

Thưa Mẹ,

Hôm rày con cứ suy nghĩ hoài về thời thơ ấu và thế giới Văn Chương Âm Nhạc Mẹ tạo cho con.

Con nhớ hồi nhỏ, được Mẹ kể cho nghe chuyện về mấy ông Victor Hugo, Mozart, Beethoven, Dostoievski, Van Gogh, Edgar Poe... trước khi con có khả năng tự đọc một mình về họ.

Nghe đi nghe lại hoài, thấy nó thấm vô trong xương hồi nào không biết, nên mấy ông đó trở thành chú-bác của con, thấy thân với con còn hơn cậu Thủy, cậu Thế.

Có khi mấy chuyện Mẹ kể, giờ con lớn rồi, không phân biệt được rõ ràng đâu là những chuyện do con tự sống và trải qua, hay là từ các cuốn sách con đọc, hoặc nghe từ lời Mẹ; nhưng mà chúng đều đã ăn sâu vô người con; vì vậy chẳng những con là Âu-Cơ Trần, 29 tuổi, sống ở San Jose thôi mà còn là Âu Cơ Trần sống ở Paris, Berlin, Bruxelles, Dalat, Nha Trang hay ở đâu đó nữa. Nên con thấy từ trong tim, con là đứa giàu dễ sợ!

Vài giòng tâm sự với Mẹ.

Thương Mẹ,

Con, Giáy.

2/ Thư hồi âm Âu Cơ.

Cali, July 12/2017

Con thương,

Mẹ RẤT MỪNG khi con nhận ra điều đó.

Đúng, không cần biết là TỪ lời Mẹ kể hay TỪ các sách con đọc, mà kết quả quan trọng là **nội tâm con đã rất giàu**, giàu hơn anh San nhiều.

Bởi vậy nhiều lần Mẹ nói với con:

"Đứa con nào cũng thương nhưng Mẹ lo lắng cho anh San hơn khi mà nếu một ngày ảnh già, ảnh xấu, hay ảnh nghèo đi thì **cái phần nội tâm chống đỡ, ảnh không có được như con.**"

Và cũng nhiều lần Mẹ xin con:

"Con **giàu** hơn ảnh thì nên thương ảnh một ngày nào đó ảnh ngã, như một người giàu thương một người nghèo; điều đó làm cho con **càng giàu hơn** trong chữ nghĩa của con." (...) Theo Mẹ thấy, ảnh cũng rất thương con, con đừng sợ ảnh nữa. Con "giàu" hơn ảnh thì nên thương ảnh một mai khi Mẹ đã không còn trên cõi đời này.

Thấy ảnh cũng rất hãnh diện vì có Mẹ và em gái là nhà văn. Ảnh khoe với Tú và gia đình Tú như vậy (Mẹ nghe Tú kể lại).

Đọc sách và viết nhiều hơn đi. Không có gì vô ích trong việc đó hết. Hôm nay không dùng thì mai sau SẼ có dịp dùng. (Ví dụ bây giờ, các bài viết mẹ đang viết đều lấy dữ kiện từ các tập nhật ký viết từ năm 1999-2005).

Cho Mẹ gửi lời thăm Năng và cả gia đình.

Thương con, Mẹ.

3/ Thư Âu Cơ gửi Mẹ.

Sent: Wednesday, July 12, 2017 8:07 PM

Subject: Re: Thư Mẹ

Thưa Mẹ,

Bữa giờ con nhận ra sự quan trọng của Văn Chương nhiều thiệt nhiều. Cái cách Mẹ train con về Văn Chương không phải là kiểu "chạy trốn" như nhiều người thường nghĩ về chuyện đọc sách. Với những người đó, sự đọc sách miết có nghĩa là "cái đầu không đối diện với thực tế cay đắng của đời sống."

Còn cái cách Mẹ train con là đối xử với Văn Chương như một cái cầu để nối thế giới nội tâm mình với đời sống thực tế." Mẹ dùng Văn Chương để giải thích cho con nghe về Đời Sống. Do đó mà giờ nếu có mất tự tin về khả năng thành công hay thất bại ngoài đời, con chui vô sách, dùng điều đó để quan sát thực tế.

Những tác phẩm lớn có cuốn nào ngọt ngào đâu? Toàn là các diễn tả về những sự éo le, ức chế. (Of Mice and Men của John Steinbeck, The Overcoat của Gogol; La Dame aux Camélias của Alexandre Dumas fils; Les Misérables của Victor Hugo; Crime and Punishment của Dostoievski... chẳng hạn.) Cho nên, ai nói (đọc sách) "chạy trốn" là sai, vì trong sách nó gom lại mọi thứ của cuộc đời. Nếu muốn chạy trốn thì chỉ có khùng mới đi đọc mấy tác phẩm buồn như vậy?

Dù thế, mình phải tự hỏi tại sao mấy cuốn đó trở thành "kinh điển" của Văn Chương?

Có phải vì chúng trình bày ra cái sự thật của đời sống, có khi là sự đau khổ vô lý, nhất là khi điều đau khổ đó xảy ra cho kẻ vô tội? Văn Chương giúp mình hiểu được những cái "éo le vô lý" này trong thực tế. Máy "chủ bác" của con như đang nói với con:

"Giấy ơi, Bác biết đời sống có khi khó hiểu. Tại sao con người ta lại bị khổ như vậy? Bác cũng khó hiểu lắm, nhưng đây là những ý nghĩ bác thấy. Con đọc thử đi, coi con đồng ý không."

Do đó Văn Chương thành ra cái cầu cho con đi qua được nhờ cái học của máy chủ bác đi trước. Họ cũng thấy cái đau khổ của loài người--như bữa giờ con nhìn cách nghèo khổ của nhiều người ở VN mà con hay hỏi anh Năng, "Trời, nhìn đâu cũng là đen tối. Sao họ có thể sống nổi được?"

Các chủ bác nhà văn cũng từng tự hỏi như con, rồi viết ra thành tác phẩm.

Mẹ ơi,

Thật sự con nghĩ Mẹ đừng coi thường cái sức mạnh của anh San. Hôm ảnh về VN với Mẹ, đi chơi với ảnh mấy ngày, con để ý thấy cái cách ảnh giao tiếp ngoài đời vô cùng giỏi. Ảnh có thể tự giấu đi cảm xúc riêng cho người khác mang cảm tưởng là ảnh không hề khó chịu, để cho qua chuyện. (Như bữa con nhỏ tiếp tân ở khách sạn đòi passport con, lúc đó con bực ra mặt, trong khi ảnh thì cười hề hề, nhờ vậy con nhỏ đó mới dễ chịu lại). Con nói với anh Năng: "Cái đó em phải học theo anh San".

Chuyện về Bà, con nghĩ Mẹ không nên nói với anh San nữa. Con tin cảm xúc của anh San cũng không khác gì của mấy Di mấy Cậu đâu vì ảnh được Bà coi như con của Bà, được Bà thương và cưng hơn con nữa.

Mấy Cậu mấy Di ai cũng áy náy là trong lúc Bà bệnh, không ở cạnh bên để lo lắng cho Bà. Thì anh San cũng vậy, nghĩ đến cái chết của Bà không có mặt ảnh, chắc trái tim ảnh nặng lắm.

Khi làm tang lễ Bà, lần đầu tiên con mới thấy ảnh khóc, mà ảnh đi ra ngoài khóc một mình, trong khi con lại không khóc. Con không khóc vì không phải không thương Bà, mà vì con có mặt bên cạnh Bà lúc chết, nên lòng con được nhẹ phần đó. Còn anh San bị nặng hơn vì ảnh không về kịp.

Nên con nghĩ, tốt hơn hết, mình không nên nhắc tới chuyện Bà nữa. Đó là nỗi đau của ảnh. Cũng qua rồi.

Con nghĩ anh San còn đau hơn mấy Cậu mấy Di nữa vì ảnh là con của Mẹ, mang tính chất Mẹ, nên tình cảm ảnh dồi dào mạnh mẽ hơn mấy người kia.

Mẹ đừng lo về anh em tụi con. Có thể tụi con không gần gũi nhau, không tâm sự với nhau, có thể tánh tình cũng không hợp, nhưng dù gì vẫn là anh em. Nếu ảnh gặp chuyện xấu trong đời, làm sao con có thể trợ trợ nhìn mà không giúp? Ngược lại ảnh cũng vậy.

Riêng con thì rất ngưỡng mộ cái tánh luôn luôn cầu tiến của ảnh. Ảnh vượt qua cái thất bại này tới thất bại kia. Rồi sao? Ảnh vẫn tiếp tục đi tới, không buông xuôi đầu hàng. Lúc nào ảnh cũng không an lòng với cái mình đang có, cứ muốn phải tốt hơn. Luôn luôn đi tìm việc tốt hơn.

Cái đó không phải "giàu" về nghị lực thì là gì nữa, đúng không Mẹ? Nó đâu khác gì sự con cứ muốn đọc sách thêm, viết thêm, luôn luôn " nạp " thêm information trong đầu và trong tim con.

Anh San cũng vậy. Chỉ có khác là cái ảnh "nạp" nó không giống với cái con "nạp" mà thôi.

Mấy hôm nay con ngồi viết liên tục, cứ suy nghĩ về thời thơ ấu, rồi đời sống, tầm lum hết. Nên con chia sẻ cho Mẹ tí.

*Thương Mẹ,
Con, Giấy*

4/ Thư gửi Âu Cơ:

San Jose, July 12/2017 8:48 PM.

Cảm ơn con. Cái nhìn của con về anh San và đời sống còn rõ ràng hơn Mẹ nhìn nữa.

Mẹ rất an lòng.

*Mẹ chỉ muốn nói với con **bốn điều**:*

1/ Một lần bác Văn Thanh bảo Mẹ:

“Ra đường kiếm thấy rất nhiều bác sĩ, kỹ sư, chứ có được bao nhiêu nhà văn?”

2/ Số con là số làm nhà văn, con cứ miệt mài theo đó, từ nhỏ con đã BIẾT con đường nào con muốn chọn thì cứ nên đi hoài trên đường ấy, dù hoàn cảnh nào đưa đến chạng nữa.

Dostoievski, Mozart, Van Gogh nghèo quá sức (sợ còn nghèo hơn Mẹ bây giờ nữa), nhưng những điều thực hiện lúc sống, có bao giờ họ nghĩ là đã để lại một ơn huệ lớn cho Đời đâu.

Con nên TIN Mẹ điều này. Mẹ đã nhận ra “con là ai” từ khi con mới 4 tuổi. Do đó mới train con trở thành nhà văn như hôm nay. Tại sao với anh San, Mẹ không làm điều đó? Vì anh San không có bản chất một nhà văn như con.

3/ Mẹ và anh San lúc nào cũng thương con trên hết. Con cần gì, cứ cho Mẹ biết. Căn nhà này luôn luôn mở cửa chờ đón con (và Năng). Căn phòng đầy sách của con vẫn LÀ CỬA CON. Các bác các chú nhà văn lúc nào cũng mong con quay lại với họ.

4/ Bài thơ One Way Street con làm khi 11 tuổi tặng sinh nhật Mẹ, với con, cho là dở (vì sau này con viết nhiều điều hay hơn), nhưng đối với Mẹ thì lúc nào cũng thấy đúng và hay.

Ở đây, Mẹ chỉ trích ra đoạn cuối:

**/ Bây giờ là con đường trước mặt*

Con đường một chiều đó

Sẽ sớm đưa ta đến

Lối vào căn nhà thân thuộc của ta

Có gia đình, tình thương, sự an toàn đang chờ đợi

Khắp mọi nơi là lòng tha thứ

Quá khứ không còn được nhớ

*Tương lai hiện hữu rất gần
 */ Cuộc đời giống như con đường một chiều
 Buộc ta phải luôn luôn đi tới.*

(/ All that matters now is the road ahead
 That one way street
 Will soon turn out
 The driveway of our dear home
 Where family, love and comfort await
 Where forgiveness is everywhere
 Where the past is forgotten
 And the future is near
 * / Life is like a one way street
 Always obligated to go forward).*

*Con ơi, cuộc đời không chỉ “một chiều”, mà là năm, bảy chiều cho mình bước. Bao giờ cũng có thể BẮT ĐẦU lại trên một con đường KHÁC, miễn là CÙNG một đích nhắm; và ở mỗi con đường, mình đặt để cái Tâm, cái nghị lực và ý chí **muốn đạt tới đích** của mình.*

Van Gogh trải qua từ bầu trời này sang không gian khác mới tìm ra được Nghệ Thuật của ông; Dostoevski cũng làm đi làm lại hoài cuộc đời mình, mỗi lần thất bại là một lần kinh nghiệm giúp ông tìm được CÁI TỐT HƠN cho cuộc sống và các tác phẩm đi sau.

Tất cả mọi thứ trên đời đều như nước chảy qua cầu, trôi vào đại dương sâu thẳm. Chỉ các sáng tác Văn Chương, Thi Ca, Âm Nhạc, Hội Họa, Nghệ Thuật, Điêu Khắc... là những điều không chết với Thời Gian mà thôi.

Ráng lên! Đừng bao giờ ngã lòng. Lúc nào cũng có Mẹ bên cạnh để chờ đợi cái kết quả hoàn hảo của cuộc sống chữ nghĩa trong con.

Thương con rất nhiều. Mẹ.

[]

*Trần Thị Bông Giấy
 (Bài viết xong tại San Jose, thứ Tư July 12/2017 11:50 PM).*

[]